

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 56/2026-30

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **JUDr. Vladimíra Mačíka**, advokáta, Hlavná 137, Prešov, IČO 52 763 579, zastúpeného **TROŠČÁK** advokátska kancelária s. r. o., Bayerova 15918/10B, Prešov, proti postupu Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 33T/17/2021 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 33T/17/2021 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Prešov **prikazuje** v konaní vedenom pod sp. zn. 33T/17/2021 konať bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie **2 250 eur**, ktoré **je** mu Okresný súd Prešov **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Náhradu trov konania pred Ústavným súdom Slovenskej republiky sťažovateľovi **nepriznáva**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou, doručenou ústavnému súdu 20. októbra 2025 v znení jej doplnenia doručeného 17. januára 2026, domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom okresného súdu v konaní

vedenom pod sp. zn. 33T/17/2021. Navrhuje prikázať okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov. Zároveň navrhuje priznať mu finančné zadosťučinenie 2 250 eur, ako aj náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 56/2026-20 z 29. januára 2026 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a zo súdneho spisu (sp. zn. 33T/17/2021) vyplýva, že opatrením okresného súdu sp. zn. 33Tp/100/2020 z 23. novembra 2020 bol sťažovateľ podľa § 37 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ustanovený za obhajcu [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], trestne stíhanému v konaní vedenom Okresným riaditeľstvom Policajného zboru v Prešove pod ČVS: ORP-1134/2-VYS/PO-2020 za obzvlášť závažný zločin krádeže podľa § 212 ods. 1 písm. g) a ods. 4 písm. c) Trestného zákona účinného v rozhodnom čase. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], bol rozsudkom okresného súdu č. k. 33T/17/2021-219 z 29. apríla 2021, právoplatným v rovnaký deň, uznaný v predmetnej veci za vinného z prečinu krádeže podľa § 212 ods. 1 písm. g) Trestného zákona.

4. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uvádza, že v podaní adresovanom okresnému súdu z 11. mája 2021 vyčíslil náhradu trov ustanoveného obhajcu v sume 4 902,91 eur v znení jeho doplnenia z 1. júna 2021 a 9. novembra 2023 v celkovej sume 6 062,87 eur. Podaním z 12. júna 2024 urgoval okresný súd, aby vo veci jeho odmeny a náhrady hotových výdavkov rozhodol, keďže o nej nebolo rozhodnuté v lehote podľa § 553 ods. 3 Trestného poriadku.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Proti napadnutému postupu okresného súdu sťažovateľ podal túto ústavnú sťažnosť, ktorej podstatou je tvrdenie o nečinnosti okresného súdu pri rozhodovaní o výške sťažovateľom uplatnenej odmeny a náhradách (advokáta) za poskytovanie právnych služieb, ktorý do podania ústavnej sťažnosti nerozhodol o návrhu vo veci jeho odmeny a náhrady hotových výdavkov, a to aj napriek jeho urgencii.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a ústne pojednávanie

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

6. Okresný súd sa k ústavnej sťažnosti vyjadril podaním doručeným ústavnému súdu 20. februára 2026, v ktorom potvrdil, že vo veci vydaný rozsudok nadobudol právoplatnosť 29. apríla 2021, pričom podaním datovaným k 11. máju 2021 (v znení doplnenia z 1. júna 2021) sťažovateľ vyčíslil náhradu trov ustanoveného obhajcu. Zákonný sudca k veci uviedol, že so spisom po právoplatnosti odsudzujúceho rozsudku neprichádza do kontaktu okrem výnimiek, ktoré pomenoval, a z tohto dôvodu nebolo o trovách rozhodnuté. Poukázal na fakt, že spis bol priebežne predložený (menovite) šiestim vyšším súdnym úradníkom, ktorí o sťažovateľovom návrhu nerozhodli. Až siedma vyššia

súdna úradníčka vo veci rozhodla uznesením z 12. novembra 2025. Proti predmetnému uzneseniu sťažovateľ podal sťažnosť, v ktorej namietal nepriznanie mu DPH. Zákonný sudca konštatoval, že z dôvodu absencie dokladu o skutočnosti, že je sťažovateľ platcom DPH, ho okresný súd vyzval na doplnenie sťažnosti, čo dosiaľ nespravil. V nadväznosti na uvedené nebolo o jeho sťažnosti rozhodnuté.

7. Ústavný súd nepovažoval za nevyhnutné zasielať predmetné vyjadrenie okresného súdu na repliku sťažovateľovi, ktorá by vecne nemala potenciál ovplyvniť rozhodnutie ústavného súdu, pričom ústavný súd pri posúdení ústavnej sťažnosti vychádzal z obsahu súdneho spisu (sp. zn. 33T/17/2021).

III.2. K ústnemu pojednávaniu:

8. Ústavný súd v tejto veci upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov vrátane ich príloh a súdneho spisu predloženého ústavnému súdu (sp. zn. 33T/17/2021) je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Podstata argumentácie sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením označených práv je založená na tvrdení o nečinnosti okresného súdu pri rozhodovaní o výške ním uplatnenej odmeny a náhradách (advokáta) za poskytovanie právnych služieb.

10. Pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach, v ktorých sa namieta porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), ústavný súd vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej je účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. IV. ÚS 221/04).

11. Článok 6 ods. 1 dohovoru možno aplikovať aj na rozhodovanie o trovách konania za predpokladu, že predmetom konania bolo rozhodovanie o občianskych právach a záväzkoch alebo o oprávnenosti trestného obvinenia (porovnaj rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva vo veciach Robins proti Spojenému kráľovstvu z 23. 9. 1997, Beer proti Rakúsku zo 6. 2. 2001, porovnaj tiež KMEC, J., KOSAŘ, D., KRATOCHVÍL, J., BOBEK, M. *Evropská úmluva o lidských právech. Komentář*. 1. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2012. s. 604.). Obdobne aj ústavný súd uviedol, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (m. m. IV. ÚS 604/2018). Aj na konanie o trovách konania sa takto vzťahujú garancie vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 dohovoru, resp. z čl. 48 ods. 2 ústavy, t. j. povinnosť súdu rozhodnúť o trovách konania v primeranej lehote, resp. bez zbytočných prieťahov.

12. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje v rámci okolností konkrétneho prípadu tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (m. m. IV. ÚS 187/07).

13. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, predmetom napadnutého konania je rozhodovanie o trovách konania, v tomto prípade o odmene a náhradách obhajcu za poskytnuté právne služby v trestnom konaní, ktoré tvorí bežnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a nemožno ho považovať za právne či skutkovo náročné.

14. V konaní o ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote ústavný súd skúma aj to, akým spôsobom sa na priet'ahoch konania podieľa osoba, ktorá podala ústavnú sťažnosť. Zo súdneho spisu nie je zrejmé, že by sťažovateľ prispel k predĺženiu doby rozhodovania o jeho návrhu, ktorý preukázateľne podal ešte v roku 2021.

15. Ústavný súd napokon hodnotil samotný postup okresného súdu v napadnutom konaní ako tretie kritérium. Z obsahu ústavnej sťažnosti a súdneho spisu (sp. zn. 33T/17/2021) vyplýva, že o výške sťažovateľom uplatnenej odmeny a náhradách (advokáta) za poskytovanie právnych služieb okresný súd rozhodol po podaní ústavnej sťažnosti uznesením z 12. novembra 2025, teda až po štyroch rokoch a šiestich mesiacoch od ich uplatnenia. Predmetné uznesenie dosiaľ nenadobudlo právoplatnosť z dôvodu, že sťažovateľ proti nemu podal sťažnosť. Z uvedeného je nepochybné, že okresný súd nerozhodol v lehote 30 dní od podania návrhu podľa § 553 ods. 3 Trestného poriadku, ale túto lehotu výrazným spôsobom prekročil. Uvedené obdobie (približne štyri roky a šesť mesiacov) pri rozhodovaní súdu o odmene (a náhradách) advokátovi za poskytnutie právnych služieb nie je ústavne akceptovateľné, a to bez ohľadu na objektívne možnosti, a je porušením nielen zákonnej úpravy, ale aj sťažovateľom uplatnených práv.

16. Ústavný súd akcentuje, že otázka množstva vecí, personálne a organizačné problémy súdu, aj keď ich nemožno úplne ignorovať a ústavný súd vníma problém nadmernej zaťaženia všeobecných súdov, nie sú v zásade ústavne významné pre posúdenie toho, či došlo k zbytočným priet'ahom v konaní (m. m. I. ÚS 19/00, IV. ÚS 63/2020). Rovnako je potrebné doplniť, že skutočnosť, či zbytočné priet'ahy v konaní boli prípadne spôsobené vyšším súdnym úradníkom, treba pokladať z ústavnoprávneho hľadiska za bezvýznamnú, keďže ústavný súd pri posudzovaní toho, či bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, neposudzoval subjektívnu zodpovednosť za priet'ahy v danom spore, ale postup súdu, a teda nie to, či toto právo bolo porušené činnosťou (nečinnosťou) alebo postupom konkrétneho sudcu alebo vyššieho súdneho úradníka vybavujúceho danú vec (m. m. IV. ÚS 63/2020).

17. Zohľadňujúc všetky skutočnosti relevantné pre danú vec, ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v časti rozhodovania o náhrade trov obhajoby, a tým aj k porušeniu sťažovateľom označených práv (bod 1 výroku tohto nálezu).

18. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal. Ústavný súd v nadväznosti na okresným súdom potvrdenú informáciu, že vo veci trov konania síce už rozhodol, avšak toto rozhodnutie dosiaľ nie je právoplatné, prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku tohto nálezu).

19. Sťažovateľ sa domáhal aj primeraného finančného zadost'učinenia (2 250 eur). Cieľom tohto inštitútu je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany (m. m. IV. ÚS 210/04). Berúc do úvahy okolnosti prípadu, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznal primerané finančné zadost'učinenie v požadovanej sume (bod 3 výroku tohto nálezu). Osobitne pritom zohľadnil dĺžku rozhodovania v právne a fakticky nekomplikovanej veci.

V.

Trovy konania

20. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania. Z citovaného ustanovenia teda nevyplýva obligatórna povinnosť priznania trov konania sťažovateľovi, ak bolo ústavným súdom vyslovené porušenie jeho práv postupom alebo rozhodnutím orgánu verejnej moci. V tejto veci nie je odôvodnené, aby sťažovateľovi bola priznaná náhrada trov konania (bod 4 výroku tohto nálezu). Rozhodnutie sťažovateľa ako advokáta dať sa zastúpiť iným svojím kolegom (takéto právo mu nemožno uprieť) v konaní pred ústavným súdom, v ktorom namieta porušenie v bode 1 uvedených práv, nemožno považovať v okolnostiach predmetnej veci za hospodárne a účelné z pohľadu nákladov konania. Od sťažovateľa ako právne kvalifikovanej osoby (advokát) je dôvodné očakávať schopnosť spísať ústavnú sťažnosť, ak v konaní pred všeobecným súdom, v ktorom vystupuje ako účastník konania, došlo k zbytočným prietáhom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. februára 2026

Miroslav Duriš
predseda senátu